

Potujemo skozi čas

Po praznikih diši

OŠ Stična
Letnik 7, številka 1
December, 2013

Potujemo skozi čas

Po praznikih diši

OŠ Stična

Letnik: 7, številka: 1

december, 2013

Časopis

Potujemo skozi čas

je izdala OŠ Stična,

Cesta 2. grupe odredov 40,

1295 Ivančna Gorica,

ravnatelj Marjan Potokar.

Časopis izhaja v sklopu izbirnih predmetov SRD, OPK, SSK (etnologija)

in zgodovinskega krožka po idejni zasnovi Zlate Kastelic.

Glavna urednica:

Zlata Kastelic, prof.

Tehnična urednica:

Mojca Hrvatin, prof.

Fotografije:

Zlata Kastelic, prof.

Kristijan Rešetič, prof.

Mojca Hrvatin, prof.

Po praznikih diši ...

PO PRAZNIKIH DIŠI ...

Za nami je šesti raziskovalni tabor z etnološkimi vsebinami. Letos smo se zbrali v Stični na naši podružnici.

Malo smo se bali, da ne bo veliko raziskovalcev in raziskovalk. Zgodilo se je prav nasprotno. Zbralo se nas je kar 130. Pa mentorjev in mentoric. Sodelovalo jih je 42. Število tistih, ki sodelujejo z užitkom, raste.

Pridružili so se nam tudi zunanji sodelavci in sodelavke: Andrejka Butara, ki je prinesla šivalni stroj in pomagala šivati punčke iz cunj, Vinko Mak je z učenci izdeloval ptičje hiške, pomagal mu je Jože Bonifer, naš hišnik. Maja Lampret in Nina Hauptman sta pomagali pripraviti igrico Modra pentlja. Vsebina poučna in v razmislek!

Neža Strmole je »prevzela« gasilce, Anton Ceglar nam je predstavil življenje čebel v čebelnjaku in z nami izdeloval sveče iz voska, Monika Kovačič pa je »frizirala« naše male princeske in prince. Stane Kastelic, naš dolgoletni sodelavec, je na pomoč poklical sina Luko – delala sta adventne venčke.

Pridružile so se nam nekdanje učenke, gospe Jožefa Robek, Marija Tratar in Ema Lampret, ki so nekoč hodile v šolo na hribčku. Obiskal nas je tudi Leopold Sever, dolgoletni učitelj na matični šoli, OŠ Stična, malo tudi v šoli na hribčku. Gospa Jožefa je tudi poučevala in povedala marsikaj zanimivega. Več o taboru pa si bomo prebrali v nadaljevanju.

Zlata Kastelic, vodja tabora

*Učenke in učenci so nas pričakali s pesmijo in plesom.
Zapeli so nam pesem Poj z menoj.*

S PRAVIM PRISTOPOM SE UČENCE LAHKO PRIDOBİ

Vesel sem, ko vidim razigrane otroke in predane mentorje. Če pa gre za dogodek, ki pravzaprav ni obvezen, je veselje še toliko večje.

Koliko otrok se je samo zbralo na raziskovalnem taboru in koliko staršev je obiskalo zaključno predstavitev! Stiška kulturna dvorana je bila polna. Vse to dokazuje, da so otroci z veseljem sprejeli ponujene vsebine. Mentorjem vsa pohvala za domiselnost. To pomeni, da se učence s pravim pristopom lahko pridobi.

Vsekakor pa moram pohvaliti vse zaposlene iz stiške podružnice in seveda odgovorno organizatorico 6. etnološkega tabora, gospo Zlato Kastelic za predan pristop z namenom, da bi vse skupaj kar najbolje uspelo.

Šola nadaljuje s posredovanjem vrednot. Pa naj si bo to naravoslovno področje, jezikovno ali pa tokratno etnološko, ki je bilo močno prepleteno z družinsko tradicijo.

Tabor je uspel, iskrene čestitke.

Marjan Potokar, ravnatelj

*Marjan Potokar, ravnatelj in
Marta Okorn, učiteljica
na podružnični šoli v Stični*

OŠ Stična - Podružnica Stična

vas vabi

v soboto, 7. 12. 2013,

na 6. etnološki raziskovalni tabor z naslovom

PO PRAZNIKIH DIŠI ...

Raziskovali bomo izročilo naših dedkov in babic v času pred božičnimi in novoletnimi prazniki (adventni venčki, jedi, igre, ljudski plesi ...).

Sodelujejo:

Učenke/učenci razredne stopnje OŠ Stična – Podružnica Stična in izbirnega predmeta etnologija (SRD, SSK) in zgodovinskega krožka matične šole.

Potek dejavnosti:

- 1. 8.00 – 8.10 – zbor pred šolo*
- 2. 8. 15 – 8. 40 – zajtrk (mleko in žganci)*
- 3. Malica (kos kruha, jabolko)*
- 4. 9.00 – 11.30 – delo v skupinah*
- 5. 11.30 – 12.00 – kosilo (enolončnica in jabolčni zavitek)*
- 6. 12. 30 – 13.00 – priprava na predstavitev; priprava člankov za etnološki časopis*
- 7. 13. 00 – 13.45 – zaključna prireditev*

Vodja tabora:

Zlata Kastelic, prof.

Vodja PŠ Stična:

Jasmina Tekavčič, prof.

Ravnatelj OŠ Stična:

Marjan Potokar, prof.

Ivančna Gorica, 28. 11. 2013

Mladi raziskovalci in raziskovalke pred šolo v Stični

*Ravnatelj Marjan Potokar,
vodja šole v Stični Jasmina Tekavčič,
in Miklavž*

Ana Posavec, Neža Krnc, Larisa Kutnar

Om Dušič

V DELAVNICAH SMO ZDRUŽILI ETNOLOŠKO, ZGODOVINSKO, BOTANIČNO ZNANJE, PA KULINARIČNE, GLEDALIŠKE, PLESNE, LIKOVNE, MIZARSKE, GASILSKE, FRIZERSKE VEŠČINE IN DRUGE SPRETNOSTI

Raziskali smo, kako so praznovali božične praznike in prihod novega leta v preteklosti. Seveda nas je zanimalo, kako praznujemo prihod Miklavža danes. Zanimivi so bili tudi opisi, kaj vse so se učili otroci nekoč, kakšna se je otrokom zdela šola, kako so se v njej počutili ... Nastali so zanimivi zapisi, ki smo jih vključili v naš časopis. Kdo vse je sodeloval v posameznih delavnicah, pa si kar preberimo.

SLADKE DOBROTE in ČOKOLADNE LIZIKE so pripravljali: Lea Kastelic, Larisa Kutnar, Urban Ulcej, Ana Hauptman, Ambrož Okorn, Tina Omahen, Sara Prokofjev in mentorica Jasmina Tekavčič.

Po **JEDEH OB BOŽIČNIH PRAZNIKI** je zadišalo v šolski »mini« kuhinji. Pričarale so jih: Anita Maver, Nika Kovačič, Tjaša Zajc, Urša Maver, Borut Grčman, Matjaž Meglen in mentorica Jožefa Zajec.

Da so **VENČKI IZ SLANEGA TESTA** zanimiv okras, so nas prepričali Tonja Smole, Tia Blatnik Kuhelj, Vid Pajk, Sara Miglič, Jernej Nograšek in mentorici Mateja Humar ter Simona Barle Krese.

Božično-novoletne **VOŠČILNICE** so se zableščale pod spretnimi rokami Neže Krnc, Sare Mulh, Tima Zupančiča, Eneja Lesjaka, Jaše Mežka, Lie Kamenšek, Ele Kamenšek in mentoric Natalije Gabrijel, Jasmine Selko, Tanje Črnivec ter Tadeje Mišmaš.

ADVENTNE VENČKE IZ NARAVNEGA MATERIALA so domiselno izdelali Manca Kastelic in dolgoletni mentor Stane Kastelic; pridružil se mu je sin Luka Kastelic, ki je bil še lani naš učenec.

Radovednih pogledov so bile deležne **ROŽE IZ KREP PAPIRJA**, ki so jih izdelale Ema Žnidaršič, Andraž Grbac, Lilijana Lampret, Pia Kržišnik, Nina Kek Rosshaupel, Lana Prijatelj Borštnar in mentorici Zdenka Ograjšek ter Polona Fajdiga.

Arome **ČAJEV PATRA SIMONA AŠIČA** so prevzele Katarino Rogelj, Klavdijo Dremelj, Julijo Genorio, Majo Lukić, Nežo Marinčič in mentorico Marto Okorn.

Za **KREME IZ ZDRAVILNIH ZELIŠČ**, ki lajšajo zimske tegobe, so poskrbele Maruša Jerlah, Doroteja Zavodnik, Nika Zaletelj, Tjaša Pirnar, Neža Slak, Diana Kim, Nika Glavan, Danijela Slana, Špela Uršič in mentorici Elizabeta K. Križaj ter Mojca Hrvatina.

Cvetovi **ZDRAVILNIH ZELIŠČ** so oživel na risbah Eve Gabrijel, Jaše Mežka, Ele Kamenšek, Lane Prijatelj Borštnar, Lie Kamenšek in mentorice Vesne Kovač.

VEZENJE po starih motivih je navdihnili Evo Godec, Danijelo Slana, Špelo Uršič, Petro Perpar, Anjo Markovič, Manco Godec, Miho Janežiča, Petro Koželj, Veroniko Pavčič, Pio Škufca, Niko Zaletelj, Tinkaro Žgajnar in mentorici Katjo Bizjak ter Andrejo Robek Perpar.

KLEKLANJE zahteva spretne roke, kar dobro vedo Zarja Pavlič, Pika Vokal, Petra Zupančič, Klara Pečnik, Evelin Nose Sabljak in mentorica Andreja Gospodarič.

Prikupne **PUNČKE IZ CUNJ** so sešile Ana Posavec, Tisa Krese, Mariol Ljoljić, Leyla Hassaballa Abdou in mentorice Mateja Jere Grmek, Aleksandra Šparl, Maja Sever ter Andrejka Butara, naša večletna zunanja sodelavka.

Nadebudna **GLEDALIŠKA SKUPINA** se je na odru predstavila s sproščeno igrico, v kateri so glavne vloge odigrali Enej Humar, Ina Marinčič, Nataša Lukić, Lana Benčan, Taja Zupan in mentorice Maja Lampret, Nina Hauptman ter Vesna Zimic.

OTROŠKE LJUDSKE PLESE so odplesali Jana Tratar, Jure Bavdek, Roš Nal Omahen, Lana Marinčič, Ela Cilenšek, Anastasia Jovanovič, Eva Rojec, Duša Rogelj, Erik Pevc, Martin Undrič, Alex Lekić in mentorici Jožica Ferlin ter Helena Kastelic.

V **OTROŠKE IGRE** nekdanjih dni so se vživeli Matic Finec, Anže Šteh, David Skubic, Deva Dušič, Ula Regali, Ana Pevec, Lara Lekše, Aisha Lulu Paolini, Sara Jontes, Om Dušič, Domen Kepa, Jakob Omahen, Anej Pevc in mentorice Jožica Jevnikar, Bojana Mulh ter Jasmina Glavič.

Pravi mali mojstri v **IZDELOVANJU PTIČJIH HIŠIC** so postali: Miha Kastelic, Žiga Mestnik, Živa Batis, Martin Erčulj, Urban Koblar, Žak Šparl, Gorazd Jerman in mentorja Vinko Mak, ljubiteljski mizar ter Jože Bonifer, hišnik.

Pri **POSLIKAVA PANJSKIH KONČNIC** so sodelovale Neža Jerič, Manca Kepa, Maša Glavan, Neža Okorn, Lara Jerlah in mentorica Vanja Peček Janoš.

O **MEDU in SVEČAH IZ VOSKA** so se »poučevali« Marko Maver, Neža Medved, Primož Žgajnar, Tevž Ivanjko, Manca Kepa, Lara Jerlah, Neža Okorn z mentorjem Antonom Cegljarjem, čebelarjem.

Prazničnih **FRIZUR** so si zaželeli Enej Humar, Maja Ostanek, Ela Janežič, Tija Krese, Jakob Omahen, Domen Kepa in še drugi, ki so hitreje zaključili delo v svoji delavnici. Za frizure je poskrbela mentorica Monika Kovačič, frizerka.

Z **GASILCI** so se družili Aleks Janežič, Jaka Peklaj, Bert Cilenšek, Nik Sovič, Maj Benčan, Ambrož Herman in mentorica Neža Strmole.

Mladi **FOTOGRAFI**: Uroš Valič, Andraž Dremelj, Patricija Kremžar so bili navdušeni nad delom v fotografski delavnici, prav tako mentorja Kristijan Rešetič in Mateja Medved Plantarič, ki je prijazno »posodila« svoj atelje.

Da čas hitro beži, ljudje pa se spreminjamo, so nas opozorile številne fotografije, učiteljica Marta Okorn, upokojena učiteljica Jožefa Robek in mentorica Zlata Kastelic z **RAZSTAVO – ALI SE PREPOZNATE?**

USTVARJALCI DELAVNIC SO STRNILI MISLI ...

ČOKOLADNE LIZIKE IZ BISKVITA

Iz biskvita smo naredili kroglice. Nato smo jih nataknili na palčke. Potem smo jih pomočili v čokolado in okrasili z različnimi »mrvicami«, s kokosovo kremo in z mletimi orehi. V delavnici so sodelovali otroci podružnične šole iz Stične, naša mentorica pa je bila Jasmina Tekavčič. Učiteljci sem pomagala pri izvedbi delavnice.

Sara Prokofjev, 9. a

Urban Ulcej, Ambrož Okorn, Lea Kastelic, Larisa Kutnar, Ana Hauptman, Tina Omahen

Sara Prokofjev, učiteljica Jasmina Tekavčič, Urban Ulcej, Ambrož Okorn, Lea Kastelic

Po praznikih diši ...

Predstavitev sladkih dobrot

VENČKI IZ SLANEGA TESTA

*Učiteljica Mateja Humar, Tija Blatnik Kuhelj,
učiteljica Simona Barle Krese, Sara Miglič,
Vid Pajk, Jerneja Nograšek*

JEDI OB BOŽIČNIH PRAZNIKIH

Mojca Hauptman, kuharica, Tjaša Zajc, Anita Maver, Nika Kovačič, učiteljica Jožica Zajec

Tjaša Zajc, Matjaž Meglen, Urša Maver, učiteljica Jožica Zajec

Tjaša Zajc

ZAKLADNICA ČAJEV PATRA SIMONA AŠIČA

*Učiteljica Marta Okorn, Klavdija Dremelj, Julija Genorio, Katarina Rogelj,
Maja Lukić, Neža Marinčič*

Julija Genorio, Maja Lukić, Neža Marinčič, Klavdija Dremelj, Katarina Rogelj

Mmm, kako diši ta čaj...

Pred čajnico v Stični

ZELIŠČNA LEKARNA – IZDELAVA MAZIL IZ ZDRAVILNIH ZELIŠČ

Na sončno decembrsko soboto smo se osmošolke izbirnega predmeta rastline in človek prelevile v prave farmacevtke. Nika, Maruša, Diana, Neža, Danijela, Špela, Nika, Doroteja, Tjaša ter mentorici Elizabeta Kadunc Križaj in Mojca Hrvatini smo v prijetnem vzdušju pripravile čisto prava mazila iz zdravilnih zelišč. Starinska lekarniška oprema in pripomočki so nas popeljali desetletja daleč nazaj v preteklost.

Nika Glavan, Neža Slak in učiteljica Elizabeta Kadunc Križaj pri pripravi sestavin za ognjičevno mazilo v stari, stari lekarni

*Maže in zvarke,
napoji
in razni pripravki
iz stare zeliščne lekarne*

Izdelale smo ognjičevo mazilo

*1. V olivno olje smo dva dni prej namočile
ognjičeve cvetove.*

*2. Po dveh dneh olje, prepojeno z
izvlečkom ognjičevih cvetov,
precedimo skozi gazo.*

3. Pripravimo čebelji vosek in ga vsujemo v oljni pripravek.

Neža Slak, Tjaša Pimar, Nika Zaletelj, Doroteja Zavodnik

4. Olivno-ognjičevo olje segrevamo v vodni kopeli toliko časa, da se čebelji vosek v njem raztopi.

Danijela Slana, Tjaša Pimar, Nika Zaletelj in Neža Slak opazujejo nastajajočo raztopino

Špela, kapni še nekaj kapljic limoninega koncentrata za boljšo aromo in

... zlato rumeno tekočo zmes vlij v čisto prave posodice za zdravilna mazila.

Po praznikih diši ...

Ognjičevo mazilo je pripravljeno

Preizkusite naša zdravilna mazila

Izdelale smo tudi mazilo za ustnice, vazelin

Vlivanje tekočih sestavin za vazelin

Farmacevtski pribor za izdelavo zeliščnih pripravkov

*Izkušene farmacevtke
Nika Zaletelj, Tjaša Pirnar,
Nika Glavan, Neža Slak,
Maruša Jerlah, Doroteja
Zavodnik, Diana Kirn in
Špela Uršič ponosno
predstavljajo svoje izdelke*

Pred izdelavo zeliščnih pripravkov smo temeljito prelistale številne priročnike o zdravilnih zeliščih. Recept za ognjičevo mazilo in vazelin smo lično zapisale na plakat.

Nove izkušnje smo navdušeno posredovale stiškim vrstnikom na zaključni predstavitvi v kulturnem domu v Stični: Špela Uršič, Nika Zaletelj, Tjaša Pirnar, Doroteja Zavodnik, Diana Kirn, Neža Slak, Nika Glavan in Maruša Jerlah

V soboto, 7. 12. 2013, smo se nekatere učenke in učenci OŠ Stična zbrali na naši podružnici v Stični. Seveda so sodelovali tudi vsi, ki obiskujejo pouk v »šoli na hribčku«.

Učenke izbirnega predmeta rastlina in človek smo pripravile sceno za pristno staro lekarno. Izdelale smo ognjičevo mazilo in vazelin. Pred pripravo smo izdelale dva plakata z opisom postopka izdelave ognjičevega mazila in vazelina. Z njima smo se predstavile tudi na zaključni prireditvi.

Za ognjičevo mazilo smo cvetove ognjiča že dva dni prej namočile v olivno olje, ki je iz njih posrkalo zdravilne učinkovine. Po dveh dneh smo olje precedile in s tem ločile cvetove od olja. Nato smo olje segrevale v vodni kopeli ter primešale čebelji vosek (*cera alba*). Zmes smo vline v posodice ter jih postavile na okensko polico, da se je vse skupaj ohladilo in strdilo. Nato smo posodice zaprle in nanje nalepile nalepke, na katerih je pisalo ime izdelka, kraj in leto izdelave.

Za vazelin smo v vodni kopeli raztopile tekoči parafin (*liquid*), čebelji vosek in *cetil palmitat* (vosek). Zmes smo vline v posodice ter pustile, da se je pripravek ohladil in strdil. Posodice smo označile enako kot pri ognjičevem mazilu. Ime izdelka: vazelin, kraj: Stična, leto izdelave: 2013.

Tjaša Pirnar, 8. c

RISBE ZDRAVILNIH ZELIŠČ

POSEBNE »3-D« IN DRUGE BOŽIČNO – NOVOLETNE VOŠČILNICE

Izdelali smo voščilnice iz suhega sadja, oblačil (jeansa in gumbov), 3-D voščilnice, voščilnice s tehniko pihanja barve in lepljenjem papirnatih salvetov na šelešamer. Ko so bile voščilnice narejene, smo jih okrasili z bleščicami. Sodelovali so otroci, stari od šest do osem let.

Natalija Gabrijel, mentorica

*Učiteljica Natalija Gabrijel,
učiteljica Jasmina Selko,
Sara Lampret, učiteljica
Tanja Črnivec, Neža Krnc,
Tobija Črnivec, Neža
Medved*

*Lia in Ela Kamenšek,
učiteljica Tadeja Mišmaš*

ROŽE IZ KREP PAPIRJA

Patricija Kristan, Nina Kek Rosshaupel, učiteljica Zdenka Ograjšek

*Učiteljici Zdenka Ograjšek
in Polona Fajdiga,
Jon Rijavec in
Matic Porenta*

ADVENTNI VENČKI IZ NARAVNIH MATERIALOV

*Luka Kastelic,
gospod Stane Kastelic
in Manca Kastelic*

VEZENJE IN KLEKLANJE

*Petra Zupančič,
Klara Pečnik,
Evelin Nose Sabljak,
učiteljica
Andreja Gospodarič*

*Eva Godec, Petra Koželj, Tinkara Žgajnar,
Veronika Pavčič, Pia Škufca,
Miha Ižanec*

*Ajda Zarja Pavlič
z učiteljico Andrejo Gospodarič*

Pia Škufca, Miha Ižanec, Tinkara Žgajnar, Anja Markovič

PUNČKE IZ CUNJ

*Mariol Ljolić, Leyla Hassaballa
Abdou, učiteljici Aleksandra
Šparl in Maja Sever,
Ana Posavec*

*Učiteljica Maja Sever, Tia
Krese, Ana Posavec, zunanja
sodelavka Andrejka Butara,
Leyla Hassaballa Abdou*

*Sara Prokofjev, Nika
Kovačič, Ana Posavec,
učiteljica Aleksandra
Šparl, Tisa Krese,
učiteljica Mateja Jere
Grmek*

GLEDALIŠKA PREDSTAVA

V soboto, 7. decembra 2013, je v Stični potekal zanimiv ustvarjalni tabor, ki ga je organizirala gospa Zlata Kastelic. Številni mentorji oz. učitelji OŠ Stična in zunanji sodelavci so vodili razne delavnice, ki pričajo o dobrem sodelovanju in bogati kulturni dediščini naših krajev, na končni prireditvi pa je vsaka skupina predstavila svoje delo.

Gledališko delavnico je obiskalo 5 učencev, in sicer Lana Benčan, 6. b, Taja Zupanc, 6. a, Nataša Lukič, 6. b, Ana Marinčič, 6. a in Enej Humar, 4. r. Mentorica gledališke skupine je bila učiteljica Vesna Zimic, zunanji sodelavki pa Maja Lampret in Nina Hauptman, članici KD Stična.

Naša delavnica je potekala v KD Stična. Najprej smo dobro ogreli svoje telo in obrazne mišice, naredili govorne vaje za jakost glasu in razločno izgovorjavo. Nato smo prebrali gledališko igro za otroke z naslovom *Modra pentlja*. Dramsko besedilo govori o sošolkah, ki se posmehujejo novi učenki, nato jo le sprejmejo medse, vse skupaj pa domiselno komentira šolska miška.

Razdelili smo si vloge in besedilo še nekajkrat interpretativno prebrali. Vsak igralec si je moral čim bolj zapomniti svoj tekst, potem pa smo poskusili z igro na odru, kar je verjetno najtežje – namreč besedilo, ki ga znamo približno na pamet, uskladiti z gibanjem na odru. Sproti smo nizali ideje, kako odigrati razne situacije, kaj obleči, h komu se obrniti, kje narediti premor ali na primer zaplesati in podobno. Bilo je zelo zabavno.

V kratkem času je nastala prisrčna gledališka predstava, ki jo je publika toplo sprejela z glasnim aplavzom na zaključni prireditvi.

Vesna Zimic, mentorica

Enej Humar, Ina Marinčič, Nataša Lukič, Taja Zupan, Lana Benčan

MODRA PENTLJA

Nastopajo: Oseba 1
Oseba 2
Oseba 3
Oseba 4
miška

(Prvi šolski dan. Otroci pritečejo v šolsko avlo. Slišita se glasen smeh in govorjenje.)

OSEBA 1: Kako si se imel med počitnicami?

OSEBA 2: Lepo. Vse dni sem nabirala školjke in plavala v morju. In ti?

OSEBA 1: Z očkom in mamico sem prekolesarila skoraj vso Slovenijo. Spali smo na kmetijah in plavali v rekah in jezerih. Bilo je čudovito.

OSEBA 3: Deklici, poglejta, tamle stoji nova učenka. Le od kod prihaja?

OSEBA 1: Nova! Pha. Kako smešno je oblečena!

OSEBA 2: Si že kdaj videla punčko v rdečih hlačah in črni majici? Oh, kako dolgočasno!

OSEBA 1: Neznani ljudje so mi zoprni. Nikoli ne vem, kaj bodo naredili, kaj hočejo in kakšni so v resnici.

OSEBA 1: Sta opazili, da ima nova deklica pust obraz, kot bi kapljale črne pike na njena lica?

OSEBA 3: Ali ne bi stopile k njej in jo vprašale, kako ji je ime?

OSEBA 1: Gotovo je Micka ali Matilda (*Se zasmije.*)

OSEBA 3: Pazita, opazila nas je! Naredita se, kot da je ne vidita! (*Se obrnejo stran.*)

OSEBA 4: Zelo me je strah. Nikogar ne poznam. Ne vem niti, v kateri razred moram. Le kdo mi bo pomagal?

KD STIČNA
Kulturno društvo Stična

MIŠKA (*se oglasi izza garderobne omare*): Nova si, kajne?

OSEBA 4: Zate sem nova, a v resnici sem stara osem let in sem doslej hodila v šolo na drugem koncu mesta.

MIŠKA: Takšne zgodbe poznam. Vsako leto pride v šolo nekaj novih učencev. Stojijo ob robu, tresejo se, kot bi jih majal veter, in čakajo, da bo kdo stopil k njim.

OSEBA 4: Najraje bi šla nazaj v staro šolo. Tam imamo prijatelje. Tam me ne bi bilo strah.

MIŠKA: Poglej, deklica (*oseba 3*) je izgubila pentljo. Stopi k njej in jo poberi! (*Miška se skrije.*)

OSEBA 4: Izvoli, pentlja ti je zdrknila z las.

OSEBA 3: O, hvala. Še opazila nisem. Si nova?

OSEBA 4: Ja. Ana mi je ime. Pa tebi?

OSEBA 3: Ime mi je Lara.

OSEBA 4: Veš, zelo me je strah. Mamica in očka sta v službi in nista prišla z menoj, saj sta prepričana, da se bom sama znašla. Bojim se in najraje bi jo pobrisala domov.

OSEBA 3: Oh, ne bodi smešna, saj te ne bo nihče pojedel!

Stična 11
1295 Ivančna Gorica
T 01 78 77 233, 041 604 700
F 01 78 77 233
E info@kd-sticna.si
www.kd-sticna.si
TRR 02041-16362735
DŠ SI77332601

OSEBA 4: Ne bojim se, da ni me kdo pojedel, saj me še pogledati noče nihče.

OSEBA 3: Veš, mnogi se novih ljudi bojijo. Mislijo, da jim bodo naredili nekaj slabega.

(Se obrne k prijateljicama.) Naj vama predstavim novo sošolko Ano.

OSEBA 1 *(odločno)*: Me tri hodimo v pevski zbor. Se nam boš pridružila?

KD STIČNA
Kulturno društvo Stična

OSEBA 4: Z veseljem. In že dve leti obiskujem plesni tečaj. Bi se tudi ve priključile? Zelo zabavno je.

OSEBA 2: To ni slab predlog. Že nekajkrat sem pomislila, da znajo pevske tudi plesati, kajne?

OSEBA 1: Tako je. Plesale in pele bomo skupaj. Ana, krasno da smo te spoznale.

MIŠKA: Saj pravim. Vsak začetek je težak. A ko pade pentlja na tla, vse steče kot po maslu. Uf, vsako leto iste težave z novimi učenci!

Stična 11
1295 Ivančna Gorica
T 01 78 77 233, 041 604 700
F 01 78 77 233
E info@kd-sticna.si
www.kd-sticna.si
TRR 02041-16362735
DŠ SI77332601

OTROŠKI LJUDSKI PLESI IN IGRE

*Lana Marinčič, Anastasia Jovanović, Daša Rogelj,
Eva Rojec, Jana Tratar*

*Učiteljica Helena Zaletelj
in Lana Marinčič*

*Učiteljica Jožica Ferlin
in Jana Tratar*

Po praznikih diši ...

Jure Bavdek, Aleks Lekić, Roš Nal Omahen, Eva Rojec

Sara Jontes, Ula Regali

*David Skubic, Deva Dušič,
Ana Pevec, Lara Lekše*

PRAZNIČNE FRIZURE

*Frizerka Monika Kovačič z manekeni Majo Ostanek, Elo Janežič,
Domnom Kepa in Jakobom Omahnom*

Domnom Kepa

Jakob Omahen

MED IN SVEČE IZ VOSKA

*Marko Maver, Tevž Ivanjko, Primož Žgajnar, Primož Kastaneto, Neža Okorn,
Manca Kepa, čebelar Tone Ceglar*

Tevž Ivanjko, Primož Žgajnar

POSILIKAVA PANJSKIH KONČNIC

*Lana Jerlah, Maša Glavan, Neža Jerič, Primož Žgajnar,
Tevž Ivanjko, Neža Okorn*

Maša Glavan, Lana Jerlah, Neža Okorn, Manca Kepa, Primož Žgajnar, Neža Jerič

PTIČJE HIŠICE

Žiga Mestnik, Marko Maver, Žak Šparl, Urban Koblar, hišnik Jože Bonifer, Vinko Mak, zunanji sodelavec, Miha Kastelic, Gorazd Jerman, Martin Erčulj

Žiga Mestnik, hišnik Jože Bonifer, Žak Šparl, Urban Koblar

MED GASILCI

Tretji z leve Aleks Janežič, Maj Benčan, Jaka Peklaj, Bert Cilenšek

Aleks Janežič, Bert Cilenšek

Aleks, Jaka in mentorica Neža Strmole

PRI FOTOGRAFINJI

Ko smo prišli v atelje, nas je gospa Medvedova lepo sprejela. Pokazala nam je stare fotoaparate. Povedala nam je veliko o Stični in okolišu – vse v povezavi s fotografijo. Pozneje smo se odpravili v njen studio. Pokazala nam je, kako stare fotografije »spreminja« v lepe in »nove«. Seveda smo se tudi mi preizkusili v tem delu in spoznali program se »fotoscape«. Potem smo se oblekli v stara oblačila in se fotografirali. Te slike smo računalniško obdelali in jih polepšali. Odstranili smo mozolje, tudi praske so izginile ... Zmanjšali smo tudi nepotrebni prostor.

V ateljeju smo se imeli super. Hvala, gospa Mateja Medved Plantarič, za izvrstno predstavitev v vašem studiu!

Patricija Kremžar, 9. b

Fotografinja Mateja Medved Plantarič, Uroš Valič

Uroš Valič

Andraž Dremelj

Patricija Kremžar

DEKLICE ZA VSE

Anita, Nika, Tjaša, Urša in Anja smo bile deklice za vse. Pomagale smo pripraviti piškote, s katerimi smo postregle učenke in učence ter njihove mentorice in mentorje. Pomagale smo tudi Miklavžu, ki nas je prav tisto jutro obiskal na šoli. Menda so mu »zatajile« sanke, saj ni bilo prav nič snega.«

Anita je naredila izvrsten plakat božičnih dobrot nekoč in danes, na katerem je prikazala razliko v naboru jedi. Jedi so včasih pekle gospodinje same, danes pa nakupijo, kar je potrebno za praznike. Res pa je, da se čedalje bolj vračamo v izročilo priprave domačih keksov in potice.

Anita je izdelovala tudi rože iz krep papirja. Izdelala je šopek nageljnov, ki še vedno krasijo njeno sobo. Res so bili lepo izdelani.

Nika je seveda skrbela za evidenco, razdelila je malico in skupaj s Saro Prokofjev vodila zaključno prireditev.

Anita Maver in Nika Kovačič, 9. a

Nika Kovačič, Anita Maver

Miklavž z dobrotami

*Sara Prokofjev, Nika Kovačič,
Martin Meglič*

Matjaž Meglen, Borut Grčman, Urša Maver, Anita Maver, Tjaša Zajc, Nika Kovačič

*Martina Bošnjakovič, Urška Vidmar, Kaja Pekeč, Sara Hribar, Lara Drčar
izdelujejo darila za mentorice in mentorje*

Sara Hribar

Kaja Pekeč

Lara Drčar

VČASIH NI BILO DARIL, ZAVITIH V SVETLEČ IN PISAN PAPIR ... Toplina božičnega časa

Na božični dan v šoli

Zlata Kastelic je pripovedovala:

»Božič ni bil državni praznik, zato smo seveda šli otroci k pouku. Koline smo imeli običajno 29. novembra, ko je država Jugoslavija praznovala »rojstni dan.« Pa še to: prosti smo bili samo dva dni. Res smo morali hiteti, da smo vse postorili: cvrli mast, naredili klobase, krvavice, dali meso v razsol ... Največji davek pri tem delu je plačala moja mama; pomagat sta prišli tudi sestre, ki sta obiskovali šolo v Črnomlju oz. v Novem mestu, saj v Starem trgu ob Kolpi še ni bilo osemletke. Če je snežilo, je oče zapregel vola, pripravil plug in jima šel naproti – iz Črnomlja sta se namreč odpravili peš, saj tudi avtobusnih povezav ni bilo – snega pa je bilo običajno toliko, da je vol komaj zmogel naporno pot. Vedno smo se bali, da bi sestre kje utrjeni počivali in tako bi zagotovo zmrznili.

Na božični večer je oče prinesel smrekico. Spomnim se, da se je je držal še sneg. Najprej se je dodobra odcedila, potem smo jo dali na leseno stojalo. Sledilo je okraševanje. Nismo vsako leto kupovali okraskov. »Butice« so bile steklene, prelepe. Z gradu v Kočevju, kjer je tik pred vojno delala kot kuharica pri oskrbniku Auerspergovih gozdov, gozdarskemu inženirju Schadingerju in njegovi družini, je moja mama prinesla stekleno trobento in prelep zvonček. Ta dva okraska sta imela posebno mesto, najbrž bolj kot spomin na njeno mladost in lepo življenje pri družini. Naj povem, da so vse zaposlene na gradu izredno spoštovali, jih učili nemško, obdarovali ob božiču in tudi pošteno plačali za njihovo skrb in delo. To družino nam je mama vedno postavljala za vzor urejenosti, delavnosti, skrbi za soljudi in dobrega gospodarjenja. Še danes hranim njihovo fotografijo, ki je nastala pod božičnim drevescem. Prelepo!!!

Pa nazaj k okraševanju. Tik ob steblu smo obesili jabolka, taka pisana, lepo dišeča. Sledili so v papir zaviti bonboni, ki so leta in leta čakali v škatli na naslednji božič. Potem pa piškoti, doma pečeni v obliki zvezdic, ptičkov, lunic, zajčkov. Vsakemu je bilo treba narediti tudi luknjico, ga »napeljati« na sukanec in obesiti. Po vejah smo raztegnili še vato, da je bilo videti kot sneg.

Ni mi treba zapreti oči in si priklicati v spomin teh dogodkov. Zdi se mi, da bi lahko napisala cel roman o praznikih in najbrž o svojem otroštvu. K polnočnici nismo hodili, saj je bilo obupno mrzlo, obutve pa nobene prave. Z mamo sva šli samo enkrat, pa sem v cerkvi kar zaspala. Mamo je bilo tako sram, da me je neprestano suvala pod rebra, jaz pa sem kar kinkala.

Spomnim se tudi poprtnika, ki so ga pozneje pojedle živali, pa klobas na božični večer. Teh ni bilo nikoli v izobilju. Najboljše so bile tiste sveže, malo zadimljene, ali pa shranjene v svinjski masti. Oče je šel obvezno »pokadit« po hlevu. Živali so bile naše premoženje in pogoj za obstoj in preživetje.

Najbolj zabavno je bilo, ko se je kateremu od nas otrok, bolj meni in bratu, ki sva bila kar nekaj mlajša od sester, zahotelo jesti dobrote s »krizbana«. Toda – to sva lahko naredila samo ponoči – a naju je vedno izdalo cingljanje »butic«. Marsikateri bonbon je vseeno izginil, ostal pa je le papir. Mama je to vedno ugotovila in ni mogla razumeti, kako se ne moreva premagati. Predvsem jaz!!!

Pa še ena zanimivost o božiču. Napisala sem že, da smo bili ta dan v šoli. Ne vem, v kateri razred sem hodila, najbrž v sedmi ali osmi, in sem nekaj »ušpičila«. Morala sem stati v kotu. Ker se je ravno približevala ura deset in s tem začetek maše, sem z grozo gledala skozi okno, kdaj bom zagledala svojega očeta. In res! Okna so bila nizko, šola je stala skoraj pri cerkvi, jaz pa v kotu. Seveda me je oče videl. Obupana sem šla po pouku domov. Oče mi je dal vedeti, da me je videl stati v kotu, a iz tega ni delal posebne tragedije. Sram me je bilo tako, da je že ta občutek zalegel za ves čas naprej – moji prestopki nikoli več niso bili za »v kot«. Ojej, kaj bi se zgodilo, če bi imeli telefone tako kot danes. Najbrž bi očetu zazvonil kar pri maši ...

Veliko lepih trenutkov smo doživeli v moji družini. Danes vem, zakaj. Ne zaradi skromnosti, ki je bila kar nekako samoumevna, najbolj pa jo je čutila moja mama, ampak zato, ker smo se imeli radi, se spoštovali. Nikoli nismo »opravljali« drugih, delo smo morali pošteno opraviti, vedeli smo za večino dogodkov doma in v svetu ... Predvsem pa smo vsi, ob pomoči staršev, stremeli k boljšemu življenju. Tega smo videli v izobrazbi, v pridobljenih diplomah in zaposlitvi. Prav vsem štirim otrokom je to več kot uspelo!

Zapisala: Marjeta Logar

Čas pred božičem je za mnoge ljudi najlepše obdobje v letu. Prav nič ne more pregnati toplote in posebnega vzdušja, ki napolni srca in domove ljudi.

Kako so božične praznike praznovali včasih, smo raziskovali na 6. etnološkem taboru, ki smo ga organizirali na naši podružnični šoli v Stični. Mimogrede – »nabralo« se nas je kar sto osemdeset, od tega sto štirideset učenk in učencev, od prvega razreda pa tja do devetošolcev. Število so zaokrožile mentorice in mentorji, tako iz matične in podružnične šole kot zunanji sodelavci in sodelavke.

Ugotovili smo, da včasih ni bilo Božička z darili, zavitimi v svetleč in pisan papir. Otroci so se razveselili pečene potice, suhega sadja in domačega kruha. Na dan božiča je bilo božično kosilo sestavljeno iz krompirja, pečenic ali krvavic, seveda, če so bile nekaj dni prej koline. Drugače pa je krompir dopolnjeval kompot iz suhega sadja.

Anita Maver, 9. a

KAKO SO NEKOČ PRIČAKOVALI MIKLAVŽA IN BOŽIČNE PRAZNIKE?

V starih časih so otroci dobivali slabša darila kot danes, npr. suho sadje, obleke ali kaj podobnega. Več ljudi je verjelo v Miklavža. Danes dobivamo veliko elektronskih igráč.

Luka Kohek, 6. a

Moja stara starša sta težje čakala na Miklavža kot jaz. Prinesel jima je suho sadje, rožiče, parklje iz testa, mogoče tudi kakšen bombon.

Jure Malovrh, 6. a

Moja babica in dedek sta bila vesela malenkosti; tudi doma spletene jopice. Otroci so bili veseli in zadovoljni daril.

Urša Košak, 6. a

Moja mami (Mančina, op. p.) si je najbolj zapomnila Miklavžev večer, ko je bila še majhna. Ta večer je moja mami nastavila pehar in pridno molila. V navadi je, da ta večer po vasi hodijo parkeljni. Če so slišali glasno molitev, so malo zaropotali in odšli naprej. Vendar – čeprav so bili vsi pogoji izpolnjeni – so parklji prišli v hišo in mami odnesli na sneg, kar v pižami. Bilo je zelo mrzlo. Molitve niso pomagale! A jutraj je bil pehar zvrhano poln in mami je bila zelo vesela. Največkrat je dobila čokolado, jabolka, čips in kdaj tudi kapo.

Manca Kastelic, 6. a

Pri Mančinem očetu pa je bilo takole. Njemu se je zdel ta praznik nekaj najlepšega. Bilo je sedem otrok in živeli so skromno. Na miklavžev večer so bili vedno dobro obdarjeni. Že mesec dni prej so napisali pisma in jih dali na okensko polico. Pismo je ponoči vzel sam Miklavž. Ves mesec so se pripravljali na ta večer. Ko je na dan obdarovanja ob treh popoldne zazvonilo v cerkvi na Gradišču, so vsi poslušali pri oknu. Takrat naj bi se z Gradišča odpeljal Miklavž s svojim spremstvom obdarovat otroke. Od te ure dalje otroci niso več zapustili hiše, saj so po vasi hodili parklji. V sobi so obvezno očistili in zložili vse igrače. Na mizo so postavili vsak svojo skledo, v njo pa so položili listek s svojim imenom. Potem so sedli skupaj z očetom na peč in ta jim je pripovedoval o Miklavžu. Drugo jutro so jih starši zbudili že ob peti uri zjutraj, da so tekli pogledat, kaj so dobili. Bila so oblačila, igrače, družabne igre, sladkarje, mandarine, fige, rožiči ter obvezno leskova palica na sredi mize. Miklavževanje je najlepši del očetovega otroštva.

Manca Kastelic, 6. a

Moja babi je imela sedem let starejšega brata. Dan pred »miklavžem« so se njen brat in njegovi prijatelji oblekli v parklje. Okrog pasu so imeli verige in zvončke. Zelo močno so ropotali, nato pa so prišli v hišo; moja babi in njena sestra sta se skrili pod posteljo. Nista se upali niti dihati. Skrivali sta se toliko časa, da so parkeljni odšli. Nato sta se s sestro odpravili čistit čevlje. Čistili so jih toliko časa, dokler se niso svetili, da so se lahko videle v njih. Vso noč s sestro nista zatisnili očesa, saj sta nestrpno pričakovali jutro. Poskusili sta ostati budni, da bi videli, kdo je Miklavž. Žal sta vedno zaspali tik pred zdajci. Ko sta se zbudili, sta skočili pokonci in šli pogledat v peharje. Dobili sta pomaranče, lizike, bombone in tudi srebrno šibo. Zraven pa je pisalo, da če ne bosta pridni, ju mati lahko našeška po riti.

Živa Bašnec, 6. a

V krščanski dobi je bila prevzeta božična miza na njej je bil kruh, voda, poljski pridelki in orodje. To je bila zahvala za darove starega leta in prošnja za naslednje leto. Gospodinja je dan pred božičem spekla božični kruh, potico in razne dobre dobrote. Mizo je pogrnila z belim prtom in na mizo položila božji kruh in druge dobrote. Po starem verovanju je treba božično noč prebedeti. Na ta večer mora goreti ena luč pri hiši. Če ugasne, je to slabo znamenje. Med čakanjem na polnočnico so si pripovedovali zgodbe, molili, se igrali in prepevali božične pesmi. Starši so otroke obdarili z orehi, lešniki. Navada je bila, da so vaščani obdarili tudi berače. K polnočnici so se odpravili vsi razen dedka, babice in otrok. Na okoliških hribih so

goreli kresovi, ostali pa so šli z baklo k polnočnici. Ko je družina prišla od polnočnice, je gospodar razrezal božični kruh in ga razdelil ostalim članom družine. Malo ga je nesel v hišo in hlev in ga razdelil živini in jih s kadilom blagoslovil, da bi bila živa in zdrava, jim je dal najboljšo kmo ali deteljo. Na božični dan se je družina držala doma. Na sveti dan je bil v hiši mir. Družina se je zbrala ob jaslicah brali so sveto pismo in prepevali božične pesmi.

Simon Adamlje, 9. razred v šolskem letu 2012/13

KAKO DANES PRIČAKUJEMO MIKLAVŽA?

Nekaj dni pred miklavževim večerom sem si nekaj zaželela in napisala svojo željo. In glej! Zbudila sem se, pisma ni bilo! Tisto jutro, ko Miklavž skrivaj obiskuje pridne otroke, sem tudi jaz dobila darilo. Bila sem zelo vesela, saj se mi je želja izpolnila. Komaj čakam drugo leto!

Mariol Ljoljič, 6. a

Miklavža sem pričakal z veseljem, saj sem dobil darila. Ampak jaz mislim, da on ne obstaja. Kako le bi lahko obiskal milijardo otrok v eni noči? A vseeno se mi zdi dober mož.

Luka Kohek, 6. a

Vedel sem, da ne bom dobil vsega, kar sem si zaželel. Ko sem dobil darilo, sem bil še kar vesel in moja dobra volja se je kar stopnjevala.

Jure Malovrh, 6. a

Ko sem izvedela, da bo Miklavž nosil darila, sem se ga zelo veselila. Najprej sem si ogledala, kaj bi naročila in prelistala sem številne kataloge. Vsi otroci smo dobili, kar smo si zaželeli. Z mami pa sva postavili tudi božično smreko. Okrasili smo hišo.

Urša Košak, 6. a

Veseli december je tu. Vsi se že veselimo praznikov in počitnic. Tako kot vsako leto bomo tudi letos praznovali kar tri praznike. To so miklavževanje, božič in novo leto. Nekateri pa imajo ta mesec tudi rojstni dan. Tako bo daril še več, saj so za mnoge bistvena le darila. V teh praznikih vsi uživamo, kaj dobrega spečemo in okrasimo drevo.

Ina Marinčič, 6. a

Komaj čakam prihod Miklavža. Ko pridejo zimski prazniki, se najbolj veselim 6. decembra, saj nas takrat obdaruje sv. Miklavž. Veselim se tudi božiča, čeprav tisti dan molim s starši in s starimi starši – tri rožne vence! Ampak – takrat se začnejo tudi počitnice ... Za Miklavža si želim igrače, vendar bom vesel tudi drugih daril. Za novo leto sem povabljen k svojemu bratrancu. Pozneje nas obiščejo tudi trije dobri možje ...

Tim Jernejčič, 6. a

6. 12. sem pripravila škorenj. Potem sem se igrala. Nenadoma je začelo ropotati po oknu. Naslednje jutro sem pogledala v škorenj, v katerem je bilo veliko suhega sadja in sladkarij.

Živa Bašnec, 6. a

Moje miklavževanje poteka tako: 5. 12. odidemo v cerkev in tam nas obišče Miklavž in nam da bombone. Ponoči pa mi Miklavž prinese, kar mu napišem že en teden prej. Letos je bilo super.

Manca Kastelic, 6. a

PRIČAKOVANJE BOŽIČA DANES

Tudi danes na sveti večer postavimo jaslice. Zbere se vsa družina in skupaj molimo rožni venec. Ponekod še vedno »pokadijo« okrog hiše in vsa domača poslopja. Odhod k polnočnici pa je prav nekaj posebnega. Danes smo otroci toplo oblečeni, poti do cerkva so dostopne in osvetljene. Domača miza je polna dobrot – tako pred odhodom k polnočnici in po prihodu domov. Tudi na sam božič je na mizi božično kosilo – sestavljeno iz mesnih jedi, potice, sadnih kup ... Otroke obišče božiček, ki prinese polno daril.

Danes božič praznujemo drugače kot so ga včasih. A še vedno ima neki poseben čar, ki ga ustvarimo tako, da se vsi zberemo in praznujemo.

Anita Maver, 9. a

POPRTNIK, OBVEZNI SPREMLJEVALEC BOŽIČNEGA VEČERA

Po ljudskem izročilu so gospodinje za božične praznike spekle bel kruh, potico, ptice – tičke – in poprtnik. Pri gospodinjskem krožku smo mlade kuharice z mentorico Jožefo Zajec spekle prav vse. Največja uganka nam je bil prav poprtnik.

Odločila sem se, da po pripovedovanju svoje babice spečem poprtnik, ki me je navduševal s svojo sestavo in z okrasjem. Poimenovala sem ga kar »čudo«.

In v čem je bistvo? Narediti shajan hlebec iz dobro umešanega testa! Okraski, ki delajo kruh tako poseben, pa so simbolni:

- ptički so simbol dobrote »tepeškarjev«,
- pujski prinašajo srečo v novem, prihajajočem letu,
- rože oznanjajo prebujanje narave.

Po tridesetih minutah peke smo vzele hlebec kruha iz pečice, ga premazale s stepenim jajcem, okrasile s ptički, z rožami in pujski ter ga dale peči še za dvajset minut.

Trud se nam je bogato poplačal – poprtnik je bil »pravi«. Bile smo zelo ponosne.«

Tjaša Zajc, 6. c

Poprtnik ti je dal moč

Gospodinja je na sveti večer pred božičem spekla kruh. Belega za družino in črnega za živino. Ta kruh je zavila v prt in ga postavila na mizo v kot h križu. Kruh je bil na mizi tri tedne nedotaknjen. Na praznik svetih treh kraljev, 6. januarja, pa je gospodinja zjutraj ta kruh odvila. Družina ga je pojedla na tešče.

Čeprav je bil trd kot kamen, so ga otroci težko pričakovali. Veljalo je namreč, da več kruha, kot si ga pojedel, bolj si bil potem vse leto močan.«

Anita Maver, 9. a

PRI NAS DOMA SO BOŽIČNO NOVOLETNI PRAZNIKI TAKO ČAROBNI, VSE DIŠI, VSE SE BLEŠČI ...

Mamice so pripravile nekaj božičnih dobrot, s katerimi smo se posladkali med odmori.

KAKO SEM LANSKO LETO PREŽIVEL/-A BOŽIČ IN NOVO LETO?

V šolskem letu 2012/2013 so učenci praznovali božič in novo leto kar se da različno. Nekaj posebnih doživetij so tudi zapisali. Da ne bi šli »utrinki« v pozabo, jih objavljamo v letošnji prvi številki našega etnološkega časopisa.

Ognjemet

Letos smo božič praznovali doma. Nataša je spekla »picete«. To je značilna primorska jed. Narejena je iz testa za pico. Na to testo je dala naveden kečap, sir in seveda gobe. Na mizi smo imeli sveče. Tudi za novo leto smo bili doma. Prišla je tudi moja sošolka Iza, nato je odšla domov. Z Natašo sva spekli pecivo ter picete. Uživali smo ob ognjemetu in poslušali glasbo.

Ana Kastelic, 7. a v šolskem letu 2012/13

Jaslice

Za božič smo postavili jelko, jo okrasili z različnimi lučkami in s figuricami. Postavili smo jaslice. Balkon smo okrasili s pisanimi lučkami in snežinkami. Ko je prišla polnoč, smo šli k polnočni sveti maši. Novo leto smo malo praznovali v Novem mestu na trgu, kjer smo se zabavali. Ko smo prišli domov, smo še doma praznovali novo leto in komaj čakali, da pride polnoč. Ko je prišla polnoč, smo nazdravili s šampanjcem in malo pojedli. Ko je bila že dosti ura, smo bili vsi zaspani in smo šli kmalu spat.

Tudi v šoli smo raziskali stare navade. Predstavili smo stare predmete, delali smo rože iz krep papirja, venčke, šli smo v Šentvid, kjer smo si ogledali stare predmete, pekli smo buhtlje, kruh, parklje.

Nina Zavodnik, 7. b v šolskem letu 2012/13

Blagoslov stanovanja

Za božič smo odšli k maši (polnočnici), imeli smo večerjo in po stari navadi blagoslovili stanovanje. Postavili smo smrečico in jaslice. Tudi zunaj smo hišo okrasili z lučkami. Vse skupaj smo praznovali z babi in dedkom. Za novo leto sem bila pri sošolki Ani, nato pa sem odšla domov. Doma smo imeli večerjo. Povabili smo tudi sorodnike, potem pa smo skupaj s sosedi spuščali rakete in se sladkali z domačim pecivom.

Iza Sekirnik, 7. b v šolskem letu 2012/13

Praznovali smo s sosedi

Božič sem praznovala doma. Z mami sva naredili večerjo in pripravili mizo. Ko smo pojedli, sem šla spat, saj sem morala ob polnoči že vstati. Na polnočnico smo odšli peš, kot je pri nas običaj; pridružilo se nam je še nekaj sosedov. Po polnočnici smo imeli polnočno »večerjo« s sosedi in nato smo odšli spat. Tudi za novo leto sem bila doma. Obiskala nas je tudi družina očijevega brata. Najprej smo pojedli večerjo. Nato smo igrali družabne igre. Potem smo jedli še korenčkovo torto. Pet minut pred polnočjo smo pripravili šampanjec in kozarce. Ob polnoči smo nazdravili in si voščili. Potem sva z očetom odšla voščit še sosedom, ki so novo leto praznovali na koncu ulice. Bilo mi je zelo všeč. Drugega januarja pa smo povabili sosede na novoletno večerjo, jedli smo pršut in tatarski namaz.

Nuša Marinčič, 7. c v šolskem letu 2012/13

Lučke in božično drevo

Letos smo božič in novo leto praznovali doma. Hišo in okolico smo pospravili in primerno okrasili. Okrasili smo jo tako, da smo na balkon obesili lučke in postavili božično drevo in jaslice, pri čemer se nam je malo zalomilo, saj je vanjo brat brcnil žogo. Za božično večerjo smo imeli purana. Za novo leto pa smo imeli navaden narezek s suho salamo. Potem pa smo spustili dve rimski sveči in eno baterijo. Nato smo šli v hišo in gledali televizijo, na kateri se je vrtela narodno-zabavna glasba. Ko pa je nastopilo novo leto, smo nazdravili, nato pa smo gledali Našo malo kliniko. Po gledanju smo odšli spat.

Luka Urh, 7. a v šolskem letu 2012/13

Božič na Voglu

Božič smo praznovali na Voglu, kjer imajo prijatelji »veze« z lastnikom koč. Bil je zelo deževen dan, zato nismo smučali. Za preganjanje dolgčasa smo za jaslice izdelali figurice iz gline. Popoldne smo postavili jaslice. Za božično večerjo smo spekli pico. Zvečer smo gledali film o Jezusovem rojstvu, ob polnoči pa smo zmolili rožni venec, saj nismo šli k polnočnici.

Urška Brlek in Nina Berdajs, 7. c v šolskem letu 2012/13

Peš do Valične vasi

Za božič smo naredili jaslice in okrasili jelko z raznimi okraski in molili rožni venec. Na balkon smo obesili razne svetleče lučke. Novo leto smo praznovali malo v Valični vasi, malo pa doma. Ob osmi uri smo se odpravili od doma in šli peš do Valične vasi, kjer je bila sveta maša. Tam je bil tudi ognjemet. Ko smo se vračali domov, smo s šampanjcem pričakali polnoč. Spili smo šampanjec in odšli spuščat rakete. Naenkrat pa je začelo vse pokati; bilo je kot v pravljici. Ko so rakete minile, smo se še malo pogreli na kaminu in odšli spat. Jedli smo pršut in doma spečen kruh. Jedli smo tudi sladico s sladoledom, smetano in kuhanim sadjem.

Erika Bradač, 7. a v šolskem letu 2012/13

Mamina okusna večerja

Za božič smo naredili jaslice z ovcami, ljudmi in Jezusom. Nato smo postavili božično drevo in ga okrasili z raznimi »bunkicami« in lučkami. Na koncu smo dali zvezdo na drevo in pod drevesom postavili darila. Nato smo šli k sveti maši. Ko smo prišli domov, smo odprli darila in pojedli zelo okusno hrano, ki jo je pripravila mama. Dobila sem zelo veliko sladkarij in igrač. Za novo leto smo bili doma kot za božič. Z mamo sva pripravili večerjo. Ko smo pojedli okusno večerjo, smo šli ven in smo gledali lepo barvasto nebo. Ko smo se vrnili v hišo, smo pojedli sladoled. Jaz sem šla »na računalnik« in zaspala.

Doroteja Zavodnik, 7. a v šolskem letu 2012/13

Nastop

Letos smo božič praznovali pri moji babi. Večerjo sva pripravili z mojo teto Majda. Na dan božiča smo zjutraj z babi, Jonom, Tonetom okrasili smreko in postavili jaslice. Za večerjo smo imeli krompirjevo juho s smetanovimi »knedelčki« in kosom slanine, sirove palačinke z rukolo, nato pa še sorbe. Za glavno jed smo imeli ribo s skorjico in pire krompir. Za sladico pa smo jedli skutin biskvit z mandljevim »prfejem«. Po večerji sva imela z bratcem nastop.

Zara Rijavec, 7. b v šolskem letu 2012/13

Pečenka v omaki ...

Zjutraj smo postavili jelko v vsako sobo in vse okrasili z lučkami, glinastimi okraski, bunkami oz. s kroglicami. Na severni del hiše smo obesili modro-bele lučke. Za večerjo smo jedli: riž, »stenstan« krompir, solato, pečenko v omaki in »pohano« meso. Spat smo šli okrog 11-ih zvečer, ko smo končali igro monopoli.

Žiga Kuplenk, 7. d v šolskem letu 2012/13

V jasli smo postavili Jezusa

Tri dni pred božičem smo z družino postavili drevesce in ga okrasili. Pod njim smo postavili še jaslice. Za božično večerjo smo imeli pečenega piščanca s pire krompirjem. Ko smo povečerjali, smo šli k jaslicam in v jasli postavili Jezusa. Odšli smo tudi k polnočnici; ko smo se vrnili domov, smo se ulegli v postelje in zaspali.

Tina Zupančič, 7. b v šolskem letu 2012/13

Dobrote iz maminih pečic

SPOMINI NA ŠOLSKE DNI

Mladi raziskovalci in raziskovalke zgodovine na OŠ Stična že šesto leto obujamo navade ljudi nekoč ob praznikih in drugih delih na kmetijah. Letos nas je v soboto, 7. 12. 2013, poleg šeg in navad v predbožičnem času zanimalo tudi, kako je bilo našim babicam in dedkom v šoli. Učenka 4. b razreda je za »pokušino« povprašala svoje stare starše, kako je bilo v šoli v njunih časih. Pa si preberimo.

Žoge iz cunj

Mama je šla v šolo leta 1955, ko je bila stara sedem let. V stiški šoli so bili štirje razredi. Učile so jo učiteljice: Tončka Konjič, Anica Primožič in Milena Rotman. Pri telovadbi so imeli žoge iz cunj. Za šolo jih je šivala tudi mamina mama. Delovnih zvezkov niso imeli, ampak samo navadne zvezke. Namesto berila so imeli čitanko. V čitanki so bile na začetku samo risbice in črke. Potem so se začele besede in šele na koncu zgodbe. Knjig si niso sposojali v šoli, ampak je moral imeti vsak svoje. Mama je knjige in zvezke nosila v cekarju. Šolski torb niso imeli. V šolo so do mraza hodili bos, ker je bilo čevljev škoda. Igrali so se gnilo jajce in kozo »spodbijat«.

Pogovarjala sem se z mojo mamo, Mari Mak, rojeno, 5. 10. 1948 v Stični.

Urška Mak, 4. b

Učili so se italijansko

Ata je šel v šolo leta 1943, ko je bil star sedem let. Takrat je bila vojna. Pri nas so bili Italijani, zato je šel v italijansko šolo. V naši šoli so imeli Italijani vojaško skladišče in šola je bila na Marofu. V šoli so govorili italijansko. Imeli so samo tri predmete: italijanščino, računstvo in zgodovino. Učila jih je učiteljica Pepca Leskovšek, po domače Fajdigova. Učiteljica je izgovarjala italijanske besede, učenci pa so jih morali ponavljati. V razredu je sedel italijanski oficir in poslušal, kako se učijo italijanščino. Potem jih je spraševal. Mojemu atu je bila italijanščina všeč, zato je dobro znal. Oficir mu je rekel »*molto bene*« in mu dal čokolado. Ata je bil zaradi te čokolade glavni med sošolci.

Pogovarjala sem se z mojim atom, Petrom Makom, rojenim, 21. 6. 1936 v Stični.

Urška Mak, 4. b

ŠOLA »NA HRIBČKU«

O pouku in doživetjih v šoli so nam pripovedovale tudi gospe Jožefa Robek, Marija Tratar in Ema Lampret.

Gospa Jožefa Robek, upokojena učiteljica OŠ Stična, je šolo v Stični spoznala z dveh plati. Najprej kot učenka, mnogo let pozneje pa kot učiteljica.

Najprej prva zgodba:

»Leta 1953 sem se šla vpisat v 1. razred. Oblečena sem bila v zeleno oblekico z rožicami. Deklica, ki se je vpisovala pred menoj, je zelo jokala, jaz pa sem pogumno povedala pesem Muca maca – črna taca. Ravnatelj me je zelo pohvalil.

Učilnica, v kateri smo imeli pouk, je bila spodaj. Učil je Ivan Velišček, ki je bil tudi ravnatelj. Lepo je igral na violino in nam enkrat na teden zaigral nanjo.

Spodaj je bila tudi učilnica 3. razreda in ravnateljevo stanovanje. V njegovi kuhinji je bila šolska kuhinja, kjer so skuhalo mleko ali kavo. Za malico je vsak otrok prinesel kos kruha, ravnateljeva žena pa je na vsak kos kruha dala rezino rdečega sira ali pa je nož pomočila v maslo ali marmelado in ga »obrisala« ob kos kruha. Res obrisala, tako natanko je bil namreč namazan kruh. Od doma smo si prinesli sadje, ki pa ga je bilo vedno dovolj.

Spodaj je bilo tudi stranišče »na štrbunk« in pisama. Danes je v teh prostorih vrtec.

Zgoraj so bile tri učilnice: 4. razred, 2. razred, 1. razred (v kotu). V »današnji« zbomici je stanovala gospa Debevc in pozneje učitelj Vinko Kočan. V »današnji« kuhinji pa je stanovala učiteljica Pepca Zajc, ki me je učila v 5. razredu.

Ogrevali smo se s pomočjo lončenih peči. Drva so bila shranjena v kleti, otroci pa smo jih morali znositi do peči. Pa saj ni bilo težko!

Tudi učila so bila drugačna kot danes. Spomnim se črnih kock, ki smo jih uporabljali v 1. razredu pri seštevanju, odštevanju. Učiteljica je poklicala učenca k tabli in povedala račun: $3+2-5=$. S pomočjo črnih kock smo hitro dobili rezultat. Učila me je Ana Primožič, ki me je večkrat pohvalila, saj sem znanje kar srkala vase. Stanovala je v ravnateljevem stanovanju (v eni sobi), nosila je biserno ogrlico. V mojih otroških očeh je bila prelepa.

V 2. razredu je bilo računalo, na katerem smo se učili poštevanko. V vsaki učilnici je bil tudi zemljevid Slovenije. Spomnim se, da sem sedela ravno pri zemljevidu in si nehoti izpopolnjevala znanje iz zemljepisa. Večkrat sem z očmi »potovala« po bližnjih in daljnih krajih in si ustvarila odlično predstavo o krajih v Sloveniji.

Kaj pa disciplina? Pred poukom smo vstali, pozdravili učitelja/učiteljico z »zdravo«. Odgovoril nam je enako. Iz razreda smo šli po dva in dva vse do vhodnih vrat in pozdravili. Reditelj je rekel: »Za domovino«. Mi pa smo v zboru odgovorili: »S Titom naprej!«

Med poukom smo bili tiho, roke smo imeli na hrbtu. Ko smo želeli kaj povedati, smo dvignili roko, tudi za na stranišče. Domača naloga je morala biti lepo narejena; če ni bil domači izdelek ravno vzoren, je moral učenec zvezek nositi po drugih razredih in pokazati, kako se naloga ne naredi.

Če pa je bilo kaj narobe oz. smo ga kaj »ušpičili«, se starši niso jezili na učitelja/učiteljico, ampak so najprej razčistili zadevo doma.

V razredu je samo ena učiteljica zahtevala copate, sicer smo hodili obuti. Kljub temu smo pazili na čistočo. Pri telovadbi smo imeli žogo. Druge igre: ristanc, skakanje čez vrstico – gumitwist, rinčke talat, gnilo jajce. Vse to smo počeli tudi med odmorom.

Na šolskem dvorišču je bila trata in gredica z nardisami. Telovadili smo tukaj. Pa nismo ničesar »pomendrali«. Sredi dvorišča je raslo drevo, pod njim pa so bile klopce in miza. Ob tej mizi nam je ravnateljeva hči Vlasta, ki je bila že gimnazijka, pripovedovala pravljice. Na trati je bilo veliko zvončkov in dokler so cveteli, smo jih lahko natrgali za šopek in ga podarili tistemu, ki je imel ravno tisti čas rojstni dan.

V šolo so nekateri hodili zelo daleč – peš! Tudi po uro in pol s Poljan, v snegu, dežju ... Učiteljica je njihova oblačila posušila pri peči. Vedno so se našle kakšne rezervne hlače, nogavice, srajčka.

Ko smo prišli v šolo, je reditelj najprej vsakemu pregledal roke, nohte, ušesa. Neka moja sošolka je imela kar nekaj tozadevnih težav. Da je nisem zatožila, mi je v zameno dala kruh!

V 2. razredu smo se peljali z vlakom v Trebnje na ogled filma. Športnih dni nismo imeli; brez težav smo obiskovali verouk, prav nihče se v šoli ni pogovarjal o tem!

Katere predmete smo imeli? Računstvo, domoznanstvo (kasneje narava in družba), slovenščino, telovadbo, petje, ročna dela. Iz papirja smo izdelovali košarice, iz ličkanja delali predpražnike ... Vsako leto smo ob koncu šolskega leta razstavili izdelke vseh otrok v samostanu, ki je bil (delno) tudi šola. Razstavljeni so bili predmeti od prvega do zadnjega razreda.

Učitelji in učiteljice so bili strogi, ampak človeški. Če te je zeblo, so te presedli k peči, tudi po glavi so pobožali kdaj pa kdaj koga. Lahko si se zanesel na njih, da ti bodo pomagali! Če nisi naredil vsega, kar so zahtevali, si bil po pouku zaprt. Pa ne za vse popoldne, čeprav se nam je zdela vsaka minuta neskončno dolga. Samo toliko, da si opravil svojo dolžnost in predvsem zato, da nisi šel s svojo skupino domov. To pa je bila res kazen, saj so bile poti neznansko zanimive.«

Zapisala: Zlata Kastelic, prof.

KAKO SEM HODIL V ŠOLO »NA HRIBČKU«

Včasih se zazrem v preteklost in v spomine se mi prikrade stara osnovna šola na hribčku, ki sem jo obiskoval v zgodnjem otroštvu. Šola na hribu, kot smo jo imenovali, me je kot plašnega dečka navdajala s spoštovanjem in nekakšnim strahom. Velika vrata in okna so me popeljala prvi šolski dan v nov svet.

Takoj ob vhodu šole je vame zrl doprsni kip narodnega heroja Jožeta Kovačiča. Šele kasneje smo se učili pri zgodovini o njegovem življenju in smrti. Nepozabna je bila velika zbornica, v kateri je bil ravnatelj Tone Slana. Kjer koli se je pojavil, je nastala taka tišina, da bi lahko slišali miško tekati. Kadar so starejši učenci iz šole v samostanu morali k njemu na razgovor, so se po navadi vračali rdečih lic, saj je ravnatelj kot kazen rad »primazal« kakšno »klofuto«.

Po prazniških diši ...

Lep spomin na šolo je bila knjižnica, ki me je osvojila že ob prvem obisku. V njej sem dobil veliko ljubezen do knjig, ki me spremlja še danes. Na hodniku je visel velik zvonec, ki nam je naznanjal začetek in konec odmora. Spomnim se tudi, da sta na naši šolo stanovala dva učitelja, in sicer v pritličju gospod Vinko Kočan, ki nas je pozneje učil športno vzgojo, v prvem nadstropju, kjer je zdaj kuhinja, pa je stanovala gospa Zajec, ki je učila zemljepis.

Iz šolskih klopi pa mi je najbolj v spominu ostala matematična naloga iz prvega razreda. Naloga je bila težka in k meni je prišel tudi sosed, s katerim sva bila sošolca, da bi skupaj naredila nalogo. Ker naloge nisva znala narediti, nama je pomagala moja starejša sestra. Naslednji dan, ko je bilo treba pokazati nalogo, sem z grozo ugotovil, da sem pozabil delovni zvezek doma. Ko je učiteljica pregledala nalogo, je imel pravilno narejeno samo moj sosed Tomaž. On je dobil pet, vsi ostali pa enko. Jaz sem planil v jok in učiteljici povedal, kako je bilo z reševanjem naloge. Na koncu se me je usmilila in mi dala pet.

Spomini na rano otroštvo so zelo lepi, hkrati pa so bili tudi težki časi, saj nas je bilo sedem otrok in živeli smo skromno. Imeli pa smo čudovite starše, ki sta jim bili vzgoja otrok in spoštovanje družine največja dobrina.

Zapisala Manca Kastelic, 6. a po pripovedovanju Staneta Kastelica

UČITELJICE SO »PREZENTIRALE« MODO IN LEOTO

V šolo »na hribčku« je hodila tudi ga. Marija Praznik, poročena Tratar, slikarka, pevka ... še in še bi lahko naštevali. Urejena, odločna, z velikim smislom za estetiko.

Pripovedovala je:

»Učili se nismo toliko kot danes, ampak to temeljito. Bolj za življenje! Opažam, da danes sploh ne znajo poiskati bistvenega. In učitelji so znali poiskati znanje in te niso »lovili« na neznanju.

Moj sprejem v šolo je bil nekaj posebnega. Brat in sestra sta bila starejša; vse zvezke sem jima porisala. Tako me je mama peljala v šolo. »Pa nekaj nariši,« me je ogovorila učiteljica. Z eno potezo sem narisala račko in takoj je sledilo povabilo: »Pa le pridi v šolo!« Zdelo se mi je, da je ves svet moj.

Učiteljice so bile posebej lepe in urejene. Predstavljale so modo in lepoto. Nekoč je moj starejši brat Peter vprašal mamo: »Mama, zakaj nimaš ti tako rdečih ustnic kot moja učiteljica (Neda Kutnar, op. pisca)?«

Spominjam se učiteljice Milene Kosec. Kakšne pêtke je nosila; v pasu je bila prešcipnjena, frizuro je imela posebno – lasje črni, speti visoko nad tilnik ... Le kateri otrok ni rad gledal tako urejenih učiteljic?! Učiteljice so bile prijazne iz srca, ne narejeno. Slavka Pajk je znala pristopiti k otroku.«

Ga. Marija se je malo zamislila in dodala: »Pa te ploščice na šolskem hodniku. Vedno jih imam pred očmi. Upam, da jih nikoli ne bodo zamenjali s kakšnimi sodobnimi!«

»Pa še to,« je dodala, »za konec 8. razreda sem si nakvačkala obleko! Pa naj kdo reče, da ročna dela v šoli niso pomembna. Ravno v tem obdobju se v otroku oblikuje ljubezen in želja do vsega lepega in tudi do samostojnega oblikovanja!«

Zapisala: Zlata Kastelic, prof.

KLOBUČKI IZ AMERIKE

Z gospo Marijo Tratar je hodila v šolo tudi gospa Ema Gorišek, poročena Lampret. Bili sta sošolki. Z veseljem se je spominjala svojih šolskih dni.

»Včasih je zapadlo veliko snega. V »Nogradi« so bili menda volkovi, vsaj tako so pripovedovali. Otroci Ivica, Heda, Miha, Karle in jaz smo nabili »cveke« v lesene deske in šli nad volka. Zagledala nas je Anka in začela vpiti. Tekla je za nami. Heda je padla, v »vodo« pa je padel tudi naš lov na volka.«

Nadaljevala je: *»Danes, kjer vidite parkirišče pred samostanom, je bil velik hrib. Tam smo se sankali. Največkrat pa po metnajski cesti in naravnost v – potok.«*

Vse tri gospe so se strinjale, da so imeli včasih najlepša oblačila pri Lampretovih. Dobivali so jih iz Amerike. Pošiljala jih je teta in tako so se v paketih znašli klobučki in druge »moditete«, o katerih se »nam še sanjalo ni«. Gospa Ema je povedala, da so se lepo, po amerikansko, oblekle za pusta in tako polepšane hodile od hiše do hiše. Dobile so krofe in druge dobrote. *»To je bil dogodek in pol!«* so se strinjale vse tri.

Pa učiteljica Draga Štritof je bila zmeraj tako lepa in urejena!

»Lušno je blo!« je naše srečanje zaključila ga. Marija Tratar. *»Nepozabno.«*

Zapisala: Zlata Kastelic, prof.

VISOKE PETE - PA V HRIB

Gospa Jožefa Robek se je vrnila v šolo v Stično kot učiteljica. Poučevala je slovenščino v 5. razredu (na hribčku). Štirje oddelki so bili dopoldne, popoldne pa so hodili v šolo učenke in učenci od 1. do 4. razreda. Pouk je imela tudi v samostanu. Kako daleč je to bilo (za pet minut odmora), je ponazorila takole:

»Pouk sem imela v zadnji učilnici v samostanu, ki je skoraj pri pokopališču, čez pet minut pa v zadnji učilnici v šoli na »hribčku«, ki je skoraj v Gabrju. Najbolj zanimivo je to, da sem bila noseča, obuta pa v visoke pete. Kod je vodila moja pot? Iz zadnje učilnice po vsem samostanskem hodniku skozi zbornico, mimo dvorane po stopnicah navzdol, pod velbom mimo kapelice, nato v hrib in v šolo. Moda je zahtevala visoke pete, ne glede na to, da sem pričakovala svojega tretjega otroka Andrejo (Robek Perpar, op. pisca).

Tudi na leta poučevanja so spomini lepi. Posebej na peč, ob kateri smo v zbornici tako rade stale in »premleval« dogodke iz življenja. Vse mlade, zaljubljene, z majhnimi otroki, polne življenja. Malice so bile dobre, saj so kuhali v šoli. Kljub temu smo dvakrat letno pripravili svojo malico. Spominjam se, da je Vinko Kočan vedno prinesel kvargeljne – sir, ki je smrdel, a je bil specialiteta.

Pa Polževo, kamor smo učence peljali na športne dneve. Se je zgodilo, da so bili otroci prej na Krki kot mi! Tam pa nas je čakal takratni ravnatelj Tone Slana – lekčja je bila neizbežna.«

Spomini so kar vreli ... Za roman. Nadaljevanje sledi drugič. Bi bilo škoda, da gredo v pozabo.

Zapisala: Zlata Kastelic, prof.

OHRANILI BOMO SPOMIN NA STARE ČASE

RADIO Z GRAMOFONOM

Ko se je moj oči rodil, pri njih doma niso imeli ne radia ne televizije. Kmalu potem pa so kupili radio z gramofonom. To je bila seveda velika pridobitev za hišo, velika sprememba v hiši. Menda so se počutili, kot bi dobili novega hišnega člana, ki je en čas govoril, en čas pa pel in igral. Takrat je bil tak radio drag, zato ga ni mogel kupiti kar vsak. Najbrž je bilo potrebno zanj več enomesečnih plač. V njihovi vasi takrat še niso imeli radia pri vsaki hiši. So pa nekaj let zatem (koncem 60-tih let prejšnjega stoletja) najbolj premožni že kupili tudi televizor. Moj oči se spomni, kako so šli včasih zvečer kar k tisti hiši, kjer je bil televizor, da so si ogledali kakšno oddajo ali film. Ko pa so dobili televizor pri sosedovih, pa sta bila z bratom kar vsak večer tam. Gledati televizor je bilo namreč takrat nadvse imenitno. Oči se iz tistih časov najbolj spomni evrovizijskih »Iger brez meja«, ki jih je komentiral Sandi Čolnik ter lutkovne serije »Kljukčeve dogodivščine«.

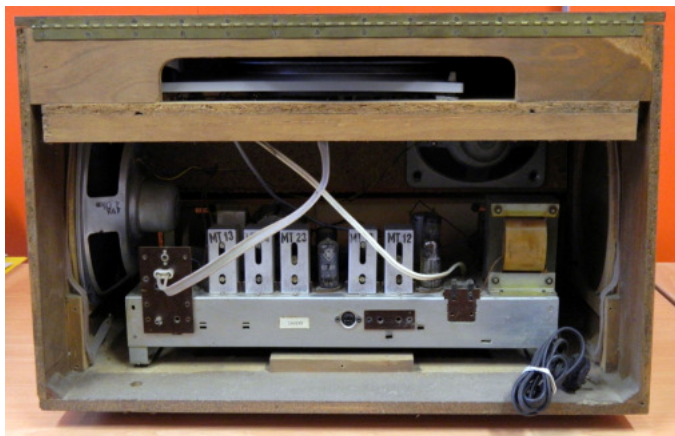
No, vrnimo se k našemu radiu. Pri hiši je bil predvsem zato, da so izvedeli pomembnejše novice, kaj se je dogajalo v domovini in po svetu. Ker so imeli kmetijo, je bilo zelo pomembno, da so lahko po radiu slišali vremensko napoved. Drugje je seveda ni bilo možno najti. Uporabni so bili tudi kmetijski nasveti in podobno. Mojega očija to seveda takrat ni zanimalo. On je, vsaj tako se spomni, najraje poslušal glasbo. Spomni se, da mu je bila, ko je bil star približno kot sedaj jaz, najbolj všeč pesem »Ljubljanski zvon«. Kasneje je začel spremljati tudi šport, poslušal je prenose športnih dogodkov in rezultate pri poročilih. Najbolj se spomni, ko je leta 1976 vsako jutro poslušal rezultate tekmovanj na Olimpijskih igrah v Montrealu v Kanadi.

Radio je imel tudi gramofon, vendar denarja ni bilo pri hiši, zato plošč ni bilo. Pa se je oči znašel in si sposodil plošče pri tistih, ki so jih imeli. Domača je bila samo plošča ansambla Lojzeta Slaka »Glas njegov v spomin«, ki je še danes na gramofonu. Radio že dolgo ni bil v uporabi. Nadomestili so ga seveda modernejši sprejemniki. Pa vendar ima za očija veliko vrednost, kajti spominja ga na veliko lepih trenutkov iz njegovega otroštva in zgodnje mladosti. Zato bo ostal skrbno shranjen.

Urška Pečjak ter oče Jože Pečjak, Znojile pri Krki, 22. 10. 2013

Urška Pečjak

Pogled v notranjost radia

Plošča Lojzeta Slaka

*Borut Grčman, 6. d,
s svojimi »starinami«*

VTISI O RAZISKOVALNEM TABORU

Kaj menijo o raziskovalnem taboru učiteljice in učitelji?

Super! Odlično! Izvirno! Bogato! Kreativno! Povezalo je učence s krajem, starše s svojimi otroki, učitelje z učenci itd. Stare obrti, veščine in znanja se je prenašalo s starejših na mlajše generacije.

Vesna Zimic

Vsako leto je bolj utečeno, zato tudi otroci čedalje raje prihajajo na tabor. Kot učiteljici pa mi je tabor všeč zato, ker se lahko bolj sproščeno povežemo s starši in z otroki.

Andreja Robek Perpar

Organizacija, izvedba delavnic, predstavitev dela skupin so bile izvrstne in nepozabne.

Jožefa Zajec

Tabor je bil zelo poučen, delavnice zanimivo izbrane. Tudi učenci so veliko odnesli in se naučili.

Kristijan Rešetič

Dobra organizacija in zanimive delavnice so navdušile učence in tudi odrasle. Dan je povezal mnoge ljudi.

Zdenka Ograjšek

Všeč so mi bile vse dejavnosti, saj so si otroci lahko izbrali tisto, kjer so zelo uživali. Vse je bilo odlično organizirano in tudi vzdušje je bilo prav prijetno.

Tadeja Mišmaš

Bilo mi je zelo všeč. Veliko delavnic in vse zelo delavne in zanimive! Zelo dobra je bila organizacija, saj je vse potekalo zelo mimo in brez težav. Tudi predstavitev je bila zanimiva; kratka in jedmata. Se mi zdi, da smo uživali prav vsi in skupaj preživeli lepo sobotno dopoldne.

Maja Sever

Sodelujem že 3. leto in vedno se dobro počutim. Na taboru učence veliko naučimo in hkrati na zabaven način preživimo skupno dopoldne.

Jasmina Glavič

Kaj pa učenke in učenci?

V soboto mi je bilo v šoli zelo lepo. Nisem bila lačna. Izdelovala sem punčko iz cunj. Naredila sem dve punčki. Ena punčka je odšla na razstavo, drugo pa sem vzela domov. Učiteljice so me pohvalile. Zelo mi je šlo dobro izdelovanje punčk. Vesela sem, da sem se prijavila za izdelavo punčk. In drugo leto se bom tudi prijavila na tabor.

Mariol Ljolič , 6.a

Ko sem prišla na tabor, so nam razložili potek dneva. Odšli smo na zajtrk in po zajtrku smo šli v prostore. Jaz sem izdelovala punčke iz cunj. Najprej si punčki naredil glavo, nato roke in noge, nazadnje še oblekico. Zelo je bilo lepo. Vmes smo dobili malico: jabolko in kruh. Po kosilu smo se pripravili na predstavitev. Naslednje leto se bom tudi prijavila na tabor in se spet zabavala.

Leyla Hassaballa Abdou, 6.a

V soboto sem šla na tabor. Odločila sem se za klekljanje. Naša mentorica je bila Andreja Gospodarič. Klekljala sem zajčka. Proti koncu delavnic smo napisali nekaj povedi za predstavitve. Pri predstavitvi se je vsaka delavnica predstavila. Obiskal nas je tudi Miklavž. V soboto je bil super dan in ga še dolgo ne bom pozabila.

Klara Pečnik, 6.a

Jaz sem se prijavila na dramsko skupino. Nekaj časa smo iskali učiteljico, nato pa smo jo vendarle našli. Odpeljala nas je v kulturni dom, kjer nam je razdelila besedilo in vloge. Zelo pridno smo delali. Vmes smo imeli čas za kosilo in malico. Nato je končno prišel čas za nastop. Vse nas je bilo malo strah. Vseeno smo šli na oder in odigrali po svojih najboljših močeh. Učiteljice so nas pohvalile in tabora je bilo že konec. Upam, da se bo tabor ponovil tudi prihodnje leto. Zelo smo uživali. Hvala, učiteljica, za tako prijetno doživetje.

Ina Marinčič, 6.a

Ob 8.00 smo se zbrali pred ljudsko šolo v Stični. Potem smo imeli zajtrk. Jedli smo polento v mleku in ko smo pojedli, smo šli v skupine. Jaz sem šla v dramsko skupino. Tam smo se učili besedilo o prijateljstvu. Potem smo jedli malico. Jedli smo kruh in jabolko. Potem smo Ino oblekli v starinsko tuniko. Eneja pa smo oblekli v miško in potem smo šli vadiť besedilo. Potem smo šli spet jest – tokrat kosilo. Kosilo je bilo zelo dobro. Jedli smo juho z mesom in zelenjavo. Potem smo se predstavili in zaigrali pravljico o prijateljstvu.

Teja Zupan, 6.a

Na taboru sem bila v skupini za izdelavo adventnih venčkov. Tam sta bila mentorja moj oče Stane in moj brat Luka. Prijavljenih je bilo šest učencev, a izmed teh šestih sem prišla samo jaz. Imela sem se lepo. Izdelali smo štiri lepe venčke. No, učiteljica Zlata Kastelic nam je poiskala še dva, da sta nam pomagala. Vendar sta kmalu odšla. Na prireditvi je bilo lepo. Tri venčke sem odnesla domov, enega pa sem dala Zlati Kastelic. Tabor je uspel in vse naše skupine smo se imele lepo.

Manca Kastelic, 6.a

V soboto 7. 12. 2013, smo imeli tabor na podružnični šoli Stična. Imeli smo se zelo lepo. Mogoče me je malo zmotilo glede izmenjavanja prostora (ker sem imela dva krožka na kupu!). A še vseeno sem se zelo dobro počutila v družbi novih ljudi in prijateljic. Še posebej me je razveselilo, ko smo lahko odšle tudi v druge delavnice. Skratka, bilo mi je zelo zanimivo in komaj čakam na naslednji tabor.

Nika Zaletelj, 8. c

V soboto, 7. 12. 2013, smo se učenci OŠ Stične ter podružnic zbrali v PŠ Stična. Na presenečenje vseh nas je obiskal tudi Miklavž ter nas - še preden smo sploh začeli - razvedril z bonbončki. V učilnicah in na terenu smo raziskovali in izdelovali razne stvari; npr. izdelovali smo voščilnice, ptičje hišice, rože iz »krep« papirja, adventne venčke, kreme, vazeline, punčke iz cunj, vezli ... Ko nismo imeli dela na svoji postaji, smo se lahko pridružili tudi kateri drugi skupini ter pomagali tam. To mi je bilo zelo všeč. Okrog enih popoldne se je začela predstavitev, ki so se je udeležili tudi starši. Vsaka skupina je predstavila svoje delo, kar je bilo zelo zanimivo. Folklorna in dramska skupina sta predstavili celo svojo točko. Harmonikar pa je poskrbel za veselo decembrsko vzdušje. Želela bi si le, da bi bila predstavitev krajša.

Tjaša Pirnar, 8. c

Kaj sem se naučil/a na raziskovalnem taboru?

- Kako se izdelujejo sveče, obeske iz voska. (Tevž, 6. d)
- Risati oz. poslikati panjske končnice. (Maša, 6. d)
- Sveče iz čebeljega voska. (Lara, 6. d)
- Kako je videti panj od znotraj, kako se izdelujejo modeli, kako sploh nastane vosek, se naredijo sveče, čemu služijo panjske končnice. (Primož, 6. d)
- Peči piškote. Dobro predstaviti delo naše »pekovske« skupine. (Urša, 6. d)
- Naučil sem se, kako reagirati, ko nekje zagori. (Ambrož, 6. d)
- Da te Miklavž lahko preseneti tudi kak dan pozneje. (Ambrož, 6. d)
- Delati sveče, panjske končnice ... Še enkrat bi šla na tabor, če bi se dalo. (Neža, 6. d)

Kaj bi spremenil/a?

- Podaljšal bi delavnice. (Primož, 6. d)
- Drugič bi raje jedel govejo juho. (Borut, 6. d)
- Uf, super je bilo. Le malo daljše predstavitve so lahko naslednjič. Pa harmonika! Odlična je bila. Tudi drugo leto naj bo. (Matjaž, 6. d)
- Preslano polento – vsaj zame. (Ambrož, 6. d)

**NA RAZISKOVALNEM TABORU, 7. 12. 2013, NA PODRUŽNICI V STIČNI,
SO USTVRJALI:**

1. Jožefa Zajec
2. Jasmina Tekavčič
3. Jožica Ferlin
4. Helena Kastelic
5. Jožica Jevnikar
6. Bojana Mulh
7. Jasmina Glavič
8. Vesna Zimic
9. Kristijan Rešetič
10. Vesna Kovač
11. Marta Okorn
12. Elizabeta Kadunc Križaj
13. Mojca Hrvatini
14. Katja Bizjak
15. Andreja Perpar Robek
16. Natalija Gabrijel
17. Jasmina Selko
18. Tanja Črnivec
19. Tadeja Mišmaš
20. Mateja Humar
21. Simona Barle Krese
22. Zdenka Ograjšek
23. Polona Fajdiga
24. Mateja Jere Grmek
25. Aleksandra Šparl
26. Maja Sever
27. Andreja Gospodarič
28. Vanja Peček Janoš
29. Alenka Puš
30. Jože Bonifer
31. Mojca Hauptman
32. Tatjana T. Rjavec – kuharica na matični šoli
33. Zlata Kastelic – vodja tabora

Zunanji sodelavci:

1. Stane Kastelic – adventni venčki
2. Luka Kastelic – adventni venčki
3. Vinko Mak – ptičje hišice
4. Andrejka Butara – punčke iz cunj
5. Neža Strmole - gasilci
6. Mateja Medved Plantarič - fotografija
7. Maja Lampret – dramska skupina
8. Nina Hauptman – dramska skupina
9. Monika Kovačič - frizure
10. Sonja in Anton Ceglar – čebelarstvo
11. Jožefa Robek – »Stara šola pripoveduje«
12. Ema Lampret - spomini
13. Marija Tratar – spomini